

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing “Ülestõusmine”

Narva Õigeusu Gümnaasium

EESTI KIRJAKEEL
gümnaasiumis

VALIKAINE

Kinnitatud
MTÜ Õigeusu Hariduse Ühingu „Ülestõusmine”
juhatuse otsusega 03.07.2023

Narva 2023

Eesti kirjakeel

gümnaasiumis

I kursus - 35 tundi

II kursus - 35 tundi

III kursus - 35 tundi

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Eesti kirjakeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- valdab eesti kirjakeelt piisavalt ning kasutab seda kirjas korrekselt ;
- tunneb tüüpilisi suhtlusolukordi, oskab valida suhtluskanalit ning suhtleb eesmärgipäraselt, kasutades konteksti sobivat kirjalikku keelt;
- tunneb tekstiliikide erinevusi ning oskab eri liiki tekste lugeda, analüüsida ja koostada;
- rakendab oma suhtlus- ja tekstitööoskusi nii tekstide vastuvõtja kui ka loojana;
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist;
- valib, hindab kriitiliselt ja kasutab sihipäraselt teabeallikaid.

2. ÕPITULEMUSED

I kursus

Kursuselõpetamisel õpilane:

- mõistab keele rolli, funktsioone ja tähendustühiskonnas;
- tunneb kirjaliku teksti vormistamise reegleid;
- oskab tunda eri tekstiliike;
- oskab luua eri liike mitteametlikke ja poolametlikke kirju (teade, järelepärimiskiri, aruanne)
- tunneb kirjaliku keele norme ja etikette;

II kursus

Kursuselõpetamisel õpilane:

- tunneb poolametlike kirjade liike ja valida neid vastavalt situatsioonile;
- tunneb poolametliku kirja põhisõnavara;
- oskab kirjutada poolametlike kirju vastuseks loetule;
- oskab luua eri liike poolametlikke kirju (tänukiri, vabanduskiri, CV ja kaaskiri, kuulutus, üleskutse, kaebekiri, avaldus, seletuskiri, taotlus)

III kursus

Kursuselõpetamisel õpilane:

- oskab kirjutada arvamustekste ühiskonna- ja õpilaselu teemadel;
- oskab kirjutada lühirefereate;
- tunneb arutluse kirjutamise ja vormistamise reegleid;
- oskab teha ja kirjalikult sõnastada loetust või kirjutatust kokkuvõtet;

3. ÕPPESISU

I kursus

1. Kirjakeele normid, etikett ja stiilid, kirjaliku teksti vormistamise nõuded (5 tundi).
2. Kirjaliku teksti vormistamise reeglid (3 tundi).
3. Tekstiliigid (2 tundi)
4. Mitteametlikud ja poolametlikud tekstid, nende erinevused (2 tundi).
5. Praktilised ülesanded (teade, järelepärimiskiri, aruanne) (23 tundi).

II kursus

1. Poolametlike kirjade liigid ning nende kirjutamise reeglid ja sõnavara (10 tundi)

2. Poolametlike kirjade mõistmine ja loomine (tänu kiri, vabanduskiri, CV ja kaaskiri, kuulutus, üleskutse, kaebekiri, avaldus, seletuskiri, taotlus) (25 tundi)

III kursus

1. Kokkuvõtte kirjutamine (5 tundi).
2. Arvamustekstide koostamine ühiskonna- ja õpilaselu teemadel. Arutluse kirjutamise reeglid (ülesehitus, vormistamine, argumentide toomine, kokkuvõtte sõnastamine (15 tundi).
3. Praktilised ülesanded (15 tundi).

4. ÜLDPÄDEVUSED

Kultuuri- ja väärtuspädevus – õpilane omandab vaimseid väärtusi: keele eripära ja kasutusvaldkondade tundmist, kujundab kõlbelisi väärtusi, sotsiaalseid hoiakuid ning tõekspidamisi;

Sotsiaalne ja kodanikupädevus – õpilane õpib oma arvamust avaldama, kaaslaste ideid tunnustama ja teisi arvestama. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust eetiliselt ja olusid arvestades kirjalikul tsuhelda, nii vahenditult kui ka internetikeskkonnas; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

Enesemääratluspädevus – õpilane suudab mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda inimsuhetes sõltumatult; Tekste luues ja nende üle arutledes toetatakse õpilase minapildi kujunemist, õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilase isikupära ja andelaad ning avardatakse maailmapilti.

Õpipädevus – õpilane õpib organiseerima õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankima õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; leidma sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi; planeerima õppimist ja seda plaani järgida; kasutama erinevaid õpistrateegiaid ja õpitud erinevates

olukordades ja probleeme lahendades; seostama omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsima oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi; arendab oma kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liikitekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus – õpilane suudab suhtlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada kirjakeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste; koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi; kujundatakse arutlemise, väitlemise ning nüüdisaegse kirjaliku suhtlemise aluseid.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – õpilane oskab kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast sümboleid, meetodeid ja mudeleid; mõista erinevatele tekstidele toetudes loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale; teabetekstide põhjal arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, õpitakse leitud infot analüüsima, sõnalise teabega seostama ning tõlgendama.

Ettevõtlikkuspädevus – õpilane oskab ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada lühi- ja pikaajalisi plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske; mõelda kriitiliselt ja loovalt, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid;

Digipädevus – õpilane oskab kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata

kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

5. LÄBIVAD TEEMAD

„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” – kujundatakse õpilase valmidust ja oskusi teha oma elukäiku puudutavaid valikuid ning suurendada teadmisi töömaailmast. Eesmärgiks on aidata õpilasel mõista ja väärtustada elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestada oma karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi. Õpilastele vahendatakse teavet edasiõppimise ja töö leidmise võimaluste kohta (sealhulgas ettevõtlus).

„Teabekeskond” – õpilane õpib eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ning kasutamist nii õppeteemakohaste teadmiste laiendamiseks kui ka tekstiloomes. Õpilane teeb meediatarbijana iseseisvaid valikuid ning põhjendab neid, lähtudes oma erinevatest huvidest ja vajadustest. Õpilane on kursis avalikus ruumis tegutsemise reeglitega ning taunib nende rikkumist. Ta mõistab meediamajanduse rolli ühiskonnas, tutvub globaliseerumise mõjudega meedia sisule ja inimeste meediakasutusharjumustele. Läbiva teema ja aineõppe koosmõjul suudab õpilane oma sõnumi vormistada ja seda otstarbekalt edastada.

„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” - tegevuste ning projektide kaudu süvendatakse õpilaste teadlikkust ühiskonna poliitilisest ja majanduslikust toimimisest, et õpilased saaksid oma kogemuse kaudu tunnetada aktiivseks ja informeeritud kodanikuks olemise eeliseid.

„Keskkond ja jätkusuutlik areng” ning **„Tervis ja ohutus”** käsitus taotleb õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks. Kirjakeele kursustes toetatakse neid arengusuundumusi teemakohaste tekstide, sh meediatekstide valiku ja analüüsi ning neis tõstatatud probleemide üle arutlemisega kirjalikus vormis. Õpilased harjutavad keskkonnaalastes küsimustes otsuste langetamist ja hinnangute andmist, arvestades nüüdisaja teaduse ja tehnoloogia arengu võimalusi (sealhulgas piiranguid), normatiivdokumente ning majanduslikke kaalutlusi. Kujundatakse valmisolekut tegeleda keskkonnakaitseküsimustega kriitiliselt mõtleva

kodanikuna nii isiklikul, ühiskondlikul kui ka ülemaailmsel tasandil ning rakendada loodussäästlikke ja jätkusuutlikke tegutsemis- ning majandamisviise.

„Kultuuriline identiteet” – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilasi julgustatakse arutlema selle üle, mida toob endaga kaasa elamine teises kultuuriruumis.

„Tehnoloogia ja innovatsioon” – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

„Väärtused ja kõlblus” – Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust, õigekeelsust ja sobivate keelevahendite valikut suulises ja kirjalikus suhtluses teiste inimestega, suhtlusoskust, samuti teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse. Keeleõpetus rõhutab ka vaimseid väärtusi, nt keele eri kasutusvaldkondade tundmist. Keeleõpetus väärtustab ja suunab õpilast märkama keelekasutuse esteetilist külge, keeleõpetus erinevatestiilide eritlemisel.

6. LÕIMING TEISTE AINETEGA

Hea keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ning toimetulekuks isiklikus ja avalikus elus. Samas arendavad kõik õppeained keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara mõistmist ja kasutusoskust, teksti mõistmist ja tekstiloomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Seega kujuneb õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus välja mitte üksnes eesti keele, vaid kõigi õppeainete õppetegevuse tulemusel.

- **Ühiskonnaõpetus ja ajalugu** - ühiskonnas toimuva märkamise ja mõtestamise, ühiskonnaelusja inimsuhetes orienteerumine.
- **Võõrkeeled** – keele rikastamine teiste keelte abil - tsitaat-, võõr- ja laensõnade kasutamine, tähendused ja ortograafia eesti keeles.

- **Loodusained** - loodusalased tekstid aitavad kaasa looduse tundmaõppimisele ja väärtustamisele, pöörata tähelepanu maailma floora ja fauna kaitsmise ja hoidmise vajalikkusele, analüüsima inimtegevuse võimalikke tagajärgi, kirjutades arvamused.
- **Arvutiõpetus** – tööde korrektne vormistamine, erinevate programmide kasutamine õppetöös.

7. HINDAMINE

Hinnatakse õpilase:

- 1) kirjalikku suhtlust;
- 2) tekstide vastuvõttu;
- 3) tekstiloomet;
- 4) tekstide õigekeelsust.

Hindamise aluseks on Narva Õigeusu Gümnaasiumi õppekavas sätestatud hindamisjuhend. Hindamise vormidena kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist.

8. KASUTATAV ÕPPEKIRJANDUS JA ÕPPEVAHENDID

- Eesti keele seletav sõnaraamat
<http://www.eki.ee/dict/ekss/>
- Eesti keele käsiraamat
<http://www.eki.ee/books/ekk09/>
- ÕS 2013 <http://www.eki.ee/dict/qs2013/>
- Sünonüümisõnastik <http://www.eki.ee/dict/sys/>
- Avatud Uksed : eesti keele õppekomplekt kesk- ja kõrgtasemele : õpperaamat / Mare Kitsnik, Leelo Kingisepp, Tallinn, 2001
- õpetaja koostatud töölehed ja õppematerjalid